

LEDELINJER I MARKLANDSKABET FUNKTIONELT OG ÆSTETISK

Hvad er ledelinjer?

Med de seneste mange års udvikling mod større og færre marker bliver ledelinjer i landskabet mere og mere vigtige. Det er derfor afgørende at sætte fokus på, hvordan eksisterende og nye ledelinjer optimeres både i forhold til natur og udsyn.

Ledelinjer i marklandskabet er mange ting, men kunne typisk være en bevidst anvendelse af arealstriber gennem eller i kanten af marker.

Ledelinjer bør som udgangspunkt forbinde vigtige områder, f.eks. andre ledelinjer og / eller naturelementer af forskellig art, vandhuller, remiser, skovbryn m.v..

Ledelinjer skal have en funktionel, logisk og æstetisk placering i terrænet, markerne og landskabet.

Natur- og vildtstriber er også ledelinjer, som kan medvirke til at danne grundlaget for småbiotoper i marklandskabet.

Eksempler på ledelinjer i marklandskabet

En ikke så trafikalt belastet markvej kan fungere som ledelinje, der forbinder en remise med et mindre skovområde, og dermed skabe grobund for flora- og faunaspredninger.

Når afgrøderne er høstet og efteråret indtrådt, kan ledelinjerne - i dette tilfælde en markvej, som er anlagt ca. en halv meter over terræn få en synlighed, som er med til at forstærke den landskabelige oplevelse. Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Et eksempel på en ikke så trafikalt belastet markvej, anlagt langs et stendige. Stendiget er med til at skabe et godt nærmiljø for både planter og dyr, og er et godt supplement i forhold til den biologiske forbindelse, f.eks. en ledelinje for lidt større dyr som harer, agerhøns m.v..

Markvejen og stendiget forbinder et større søområde og et 5-rækket løvtræshegn. Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Afstørningsleder eller afstørningspærrer

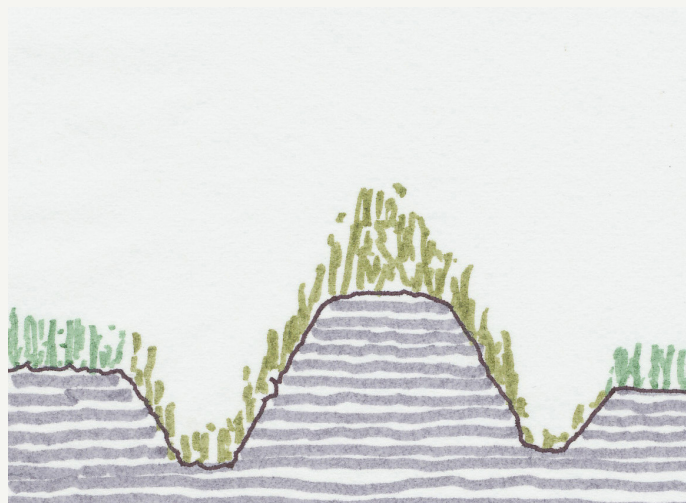
Selv små jorddiger kan udgøre biologiske og visuelle ledelinjer i marklandskabet. I dette tilfælde løber diget vinkelret på højdekurverne (ned ad bakken) og den lille grøft / plovfur leder i visse vejrlig vand fra markarealerne til forageren og dermed opstår der en risiko for en større afstrømning af regnvand og jorderosion til følge. Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Et større markant jorddige på langs af højdekurverne, kan have flere funktioner. Udover flora- og faunaforbindelse, kan et dige være med til at mindske evt. vandafstrømninger. Vand- og jorderosion er et stigende problem på grund af de store regnvandsmængder, der kan komme i løbet af et begrænset tidsrum. Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Efter kraftige regnskyl er der risiko for vand- og jorderosion, hvilket er typisk efter forårs- og efterårsarbejdet på markflader med større eller mindre hældninger. Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Anlæggelse af en "grøftet jordvold" på langs af højdekurverne kunne være en af løsningerne for at undgå de store skader på jordstrukturen og miljøet ved kraftige regnskyl. Figur: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Natur- og vildtstriber

I forbindelse med projektet "Natur- og vildtvenlige tiltag i landbruget – udførelse og effekt", er denne natur- og vildtstribe etableret med ét-årige urter, kortslået græsstribe, insektvold, lærkepletter og barjordsstribe.

Den er både en visuel ledelinje for øjet, men også for en række af agerlandets dyr.

Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Langs et læhegn og / eller skovbryn er der etableret vildtstribe med ét-årige urter, kortslået græsstribe, lærkepletter og barjordsstribe ud mod marken til venstre.

Barmarksriben er på dette tidspunkt tilgroet med græs.

Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Et blandet løvtræshegn danner her en fin ledelinje, med markvej på den ene side og en natur- og vildtstribe mellem dyrket mark og læhegnet.

Stribens brede måtte meget gerne være mindst dobbelt så bred, for at give de bedste betingelser for flora, fauna og småbiotoper.

Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

For høje græsser kan visuelt og æstetisk virke slørende for oplevelsen af en ellers præcis overgang mellem et markant læhegn / skovbryn og natur- og vildtstriben.

Til gengæld er høje græsser med til at skabe skjul og vildtvej for rådyr m.v..

I dette tilfælde er græsblendens højde mellem den slæde græsstribe og skovbrynet velfungerende, både funktionelt og visuelt. Foto: Kræn Ole Birkkjær, VFL

Høje energiafgrøder

I forbindelse med dyrkning af høje energiafgrøder, bør der også tænkes på ledelinjer i relation til udsigtskiler / blokopdelinger. På et større og ukurant markareal er der plantet flerårigt elefantgræs. I midten af billedet anes der en stribe, som opdeler arealet.

Foto: Kræn Ole Birckjær, VFL

Efter et par år er elefantgræsset så højt som det manipulerede foto angiver.

Striben giver en visuel forbindelse ned til skovbrynet, men også en "åben" forbindelse, som rådyr kan benytte som ledelinje.

Forbipasserende folk kan overraskes og nyde åbningen i en ellers "lukket" energiafgrøde.

Foto: Kræn Ole Birckjær, VFL

Rønnehegn og landskabslinjer

En forårsdag med strejflys og ledelinjer af høj æstetisk værdi. Foto: Kræn Ole Birckjær, VFL

Selv en diset efterårsdag fremstår forskellige slags ledelinjer også som en æstetisk nydelse i marklandskabet. Foto: Kræn Ole Birckjær, VFL